

Ткач О.І.*

ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА МЕКСИКИ У ФОРМУВАННІ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Особливість розвитку Мексики полягала в тому, що вже в перехідний період від промислового до інформаційного виробництва визначила електронну промисловість як першу дійсно високотехнологічну галузь. У порівнянні з автомобільною промисловістю витрати на сировину в електронній промисловості на порядок менше, а складні технології і «знання» відіграють величезну роль.

Електронна промисловість Мексики представлена двома типами підприємств. Перший виник в ході реалізації політики імпортозаміни, інший - «макіладорас». Невеликі національні підприємства в електронній промисловості з'явилися в 40-х рр., тобто на півтора-два десятиліття раніше, ніж «макіладорас». Вони почали виготовлення радіоприймачів, потім - телевізорів. Нова галузь інтегрована з національною економікою, захищена протекціоністськими бар'єрами, мала низький рівень конкурентоздатності і тривалий час виробляла лише споживчі товари. Інакше процес лібералізації здійснювався національними підприємствами: виробництво споживчих електронних виробів було замінено імпортними товарами, за період з 1985 по 1988 р. співвідношення вартості товарів місцевого виробництва до імпорту з устаткування зменшилося з 92 до 36%, з запчастин - з 70 до 29%. Частка постачань національних комплектуючих у місцевій електроніці скоротилася з 85-90 до 10%, що означало для неї справжній колапс.

«Макіладорас» в галузі електроніки стали виробничим сектором, орієнтованим на експорт до США. Таким чином, залежали від економічного циклу північного сусіда. Щорічний середньорічний приріст був до 10%. Незабаром «макіладорас» перетворилися в першого виробника електронних товарів у країні. У 1991 р. вони експортували електро- і електронні товари на 9,3 млн. дол., у той час як підприємства національного сектора - на 1,2 млн. дол. Виробництво на «макіладорас» почало диверсифікуватися. Поряд зі зборкою вони освоюють випуск матеріалів і компонентів для електротехніки та електроніки.

Усе це створило сприятливі умови для перетворення Мексики в потенційну експортну платформу нової електроніки, і для виконання такої ролі вона мала унікальні умови, з яких було сусідство зі США. Крім того, витрати в електронній промисловості Мексики були менше через низьку заробітну плату зайнятих у галузі за високого рівня їхньої кваліфікації, що забезпечувало високу продуктивність праці. Деяке значення мала двомовність населення, що мешкає з обох боків кордону Мексики і США, традиції розвитку мексиканської системи середньої і вищої освіти.

Вступ Мексики в НАФТА в 1994 р. безумовно розширив можливості республіки з розвитку електронної промисловості. Союз надавав учасникам можливість безмитного товарообміну, а третім країнам, зацікавленим в експорті на американський ринок, - можливість використовувати «правила країни виробника» (60% вартості експортного товару доводилося на працюючі в Мексиці підприємства). Результатом стало перетворення елект-

* доктор політичних наук, професор кафедри політології Київського національного університету імені Тараса Шевченка

ронної галузі у ведуче джерело промислового експорту (до 23%). У 1991-2000 р. вартість продажів електроніки та електротоварів на зовнішньому ринку («макіладорас» і національних підприємств) зросла з 1 до 15 млрд. дол., а середньорічний коефіцієнт зростання був до 30%. У 2000 р. електронна промисловість перетворилася у ведучу галузь країни, обігнавши за вартістю виробництва (33 млрд. дол.) автомобілебудування і випуск автозапчастин (32,3 млрд. дол.). Мексика перетворилася в 11-го експортера електронних товарів у світі і фактично компонент північноамериканської економіки, «країну-платформу». Це сприяло перетворенню Мексики у важливий полюс зростання в Латинській Америці (Меркосур).